

**Департамент культури і туризму, національностей та релігій
Чернігівської обласної державної адміністрації**

**КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей»
Чернігівської обласної ради**

Книги-ювіляри 2023 року

Відповідальна за випуск **Т.М. Ключ**
Комп'ютерна верстка, набір та оформлення **О.В. Дорохова**
Літературні редактори **Л.М. Казакова, Н.І. Шеша**

Книги-ювіляри 2023 року : інформаційний дайджест / КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей» ; відділ методології бібліотечної роботи з дітьми ; укладач, комп'ютерна верстка О.В. Дорохова. – Чернігів, 2022. – 16 с.

Книги, як і люди, мають свій рік народження. Рік 2023 багатий на ювілейні книжкові дати. У дайджесті зібрані твори української та зарубіжної літератури.

Матеріал призначено для сімейного читання, бібліотекарів, усіх зацікавлених.

© КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей», 2022
р.

Книги-ювіляри 2023 року

Інформаційний дайджест

Чернігів - 2022

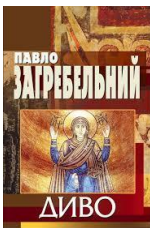
Книги-ювіляри 2023 року

Книги, як і люди, мають свій рік народження. Рік 2023 багатий на ювілейні книжкові дати.

Швидкоплинний час залишив нам чимало книжкових цінностей. Довголіття книги залежить від її читачів. У кожної книги свій характер, своя доля, свій шлях до читача. Це книги, які читають і перечитують. Ними захоплюються, над ними розмірковують, у них вчаться життєвій мудрості. Хороші книги ніколи не старіють, їм дана вічна молодість та оновлення у часі...

Тож запрошуємо до знайомства із відомими творами української та зарубіжної літератури, які в 2023 році святкують свій ювілей!

Українські книги-ювіляри

55 років роману Павла Загребельного «Диво» (1968)

«Диво» - перший історичний роман Павла Загребельного про Київську Русь доби Ярослава Мудрого, за часів якого сталося об'єднання земель руських. На широкому

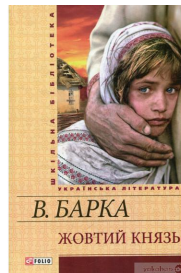
тлі історичних подій показано спорудження славнозвісного шедевра давньої архітектури - Софійського собору в Києві. В

романі, де є розділи про події Другої світової війни та 1965-1966рр. ХХст., утверджується ідея безсмертя мистецтва, твореного народом.

65 років роману Василя Барки «Жовтий князь» (1958)

Роман «Жовтий князь» (1958-1961) – це перший в українській літературі великий прозовий твір, присвячений національній трагедії України - страшному голодомору 1932-1933 років, що забрав життя мільйонів людей. Письменник створює символічний образ Жовтого князя, демона зла, який несе з собою лише руйнування, спустошення, муки і смерть.

95 років роману Володимира Винниченка «Сонячна машина» (1928)

«Сонячна машина» - перший сучасний науково-фантастичний роман класика української літератури Володимира Винниченка. Новаторство митця, експресивна і динамічна манера його письма знаходять своє оригінальне психологічне і філософське втілення в незвичайних поворотах людського характеру, думок і вчинків героїв, у сюжеті, що постійно інтригує читача в стані високої емоційної напруги, естетичної втіхи.

95 років патетичній сонаті (п'єси) Миколи Куліша «Мина Мазайло» (1928)

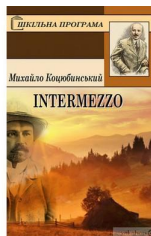

«Мина Мазайло» - п'єса, за визначенням Миколи Куліша, є сатиричною комедією, але у творі має місце трагічність становлення української мови й зацькованого народу, тому - трагікомедія. Тема твору – «Міщанство і українізація». Ідея твору полягає у тому, що засобами гротеску і разючої сатири автор викриває суспільні явища примусової українізації наприкінці 20-х років ХХ ст., висміює носіїв українського та російського шовінізмів. Водночас, побіжно висміюється і мрійництво, відірваність від життя та невміння робити правильний вибір українських націоналістів.

105 років збірки поетичних творів Павла Тичини «Соняшні кларнети» (1918)

«Соняшні кларнети» (сучасн. «Сонячні кларнети») – перша друкована збірка поетичних творів Павла Тичини, що вийшла у Києві в приватному кооперативно-видавничому товаристві «Сяйво» наприкінці 1918 року. До неї увійшли оригінальні твори, що друкувалися впродовж 1914-1918 роках; деякі неопубліковані твори («Не Завс, не Пан...», «Цвіт в моєму серці», «Подивилась ясно...», «Світає...», «Туман» і «Вітер» із циклу «Енгармонійне», «У собор. I-II», «Пастелі», «На стрімчастих скелях», «По хліб ішла дитина...», «Скорбна мати. I-IV», «По блакитному степу», «Війна. I-II»).

115 років новелі Михайла Коцюбинського «Intermezzo»(1908)

Новела «Intermezzo» складається з 11 частин, що пов'язані образом митця – учасника й оповідача зображуваного; розповідає про його духовне одужання при зустрічі з природою. У творі порушено проблеми душевної рівноваги, повноцінного життя, специфіки творчого процесу.

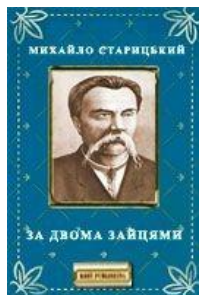
135 років оповіданню Лесі Українки «Така її доля» (1888)

«Така її доля» - оповідання Лесі Українки, «образок з життя». Датується орієнтовно 1888 роком. У оповіданні розповідається про те, як на попрядки до Пріськи Чугаївни прийшла її кума Мотря. Між жінками йдеться розмова про важке життя своїх дочок в невістках. Як вони будуть мучатись зі своїми чоловіками та дітьми, адже діти важкий тягар.

140 років п'єсі Михайла Старицького «За двома зайцями»(1883)

«За двома зайцями» - комедійна п'єса українського драматурга Михайла Старицького. П'єса розповідає про цирульника Свидора Голохвастова, який намагається розбагатіти, одружитись із багатою міщанкою Пронею Сірко і, водночас, залицяється до бідної дівчини – красуні Галі.

145 років повісті Івана Нечуй-Левицького «Кайдашева сім'я»(1878)

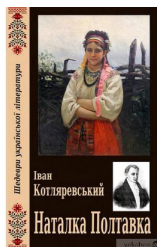
У повісті «Кайдашева сім'я» класика української літератури Івана Нечуй-Левицького показано, як приватновласницькі інстинкти, індивідуалістична психологія призводять людину до морального зuboжіння. За визначенням Івана Франка цей твір «з погляду на артистичне змалювання селянського життя і добру композицію належить до найкращих оздоб українського письменства».

185 років поемі Тараса Шевченка «Катерина» (1838)

Уперше була надрукована в «Кобзарі» 1840р. За жанром це – реалістична соціально-побутова поема з елементами романтичної поетики про долю простої селянської дівчини, яку збечестив офіцер-дворянин. Поема

«Катерина» - перший твір, у якому поет звернувся до теми жінки-покритки і ширше – жінки-матері. Ця тема стала наскрізною в подальшій поетичній і прозовій творчості Т.Шевченка («Слепая», «Відьма», «Наймичка», «Марія» та ін.). Поема присвячена Василю Жуковському на пам'ять про викуп з кріпацтва.

185 років п'єсі Івана Котляревського «Наталка Полтавка» (1838)

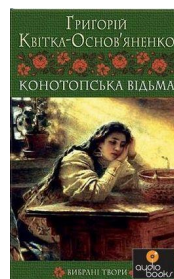
«Наталка Полтавка» - п'єса, що заклала фундамент нового українського театру.

Основне джерело для написання твору – життя українського суспільства, лірично-побутові, обрядові, купальські пісні, балади («Ой оддала мене мати за нелюба заміж», «Брала дівка льон», «Розлилися води на чотири броди», «Чорна хмаронька наступає», «Лимерівна»). Основний конфлікт п'єси зумовлений становою та майновою нерівністю у суспільстві. Основна тема твору: розлука дівчини з коханим-бідняком та одруження з немилим багатцем.

190 років провісті Григорія Квітки-Основ'яненка «Конотопська відьма»(1833)

«Конотопська відьма» - сатирично-фантастична повість.

Написана в 1833 році, а опублікована в 1837 році у другій книзі «Малоросійських оповідань» письменника. Повість розповідає про козацьку старшину, сотника славної конотопської сотні Микиту Уласовича Забрюху, його писаря Піскаря та відьму Явдоху Зубиху. Твір складається з 14 розділів і має закінчення. Коден розділ повісті починається словами «смутий і невеселий», які набули в українській мові статусу крилатих слів.

205 років байці Петра Гулак-Артемовського «Пан та собака»(1818)

Цей твір називають зразком реалістичної байки. У байці «Пан та собака» П.П. Гулак-Артемовський простими фразами

зумів показати зажерливість панства та важке життя українських кріпаків. В байці немає жорсткої критики, але є спроба присоромити тих, хто поводить себе несправедливо.

225 років поемі Івана Котляревський «Енеїда» (1798)

Поема видатного класика української літератури Івана Петровича Котляревського написана на сюжет

однойменної класичної поеми римського поета Вергілія. Складається з шести частин, на відміну від дванадцяти частин Вергілія.

Поема є першокласним джерелом з українознавства, українського побуту та культури 18 століття.

950 років книзі «Ізборник Святослава» (1073)

«Ізборник Святослава» - пам'ятка давньоруського перекладного письменства, створена для

чернігівського князя Святослава Ярославовича. Один з найдавніших писемних пам'яток давньослов'янської й давньоруської мови на теренах

України. В Ізборнику зафіксовані типові риси української мови, а післямова дяка Івана до Ізборника є пам'яткою української мови.

В «Ізборнику Святослава» містяться статті різного змісту – релігійного, побутового, повчального,

літературного тощо. Тексти містять настанови християнського життя, звернені як до світських осіб, так і до духовенства. Більшість повчань подано в афористичній формі, деякі з них ритмізовані. Книга великого формату, написана на пергаменті гарним уставним письмом. Текст оздоблений кольоровими заставками – фронтиспісами і малюнками на берегах.

Зарубіжні книги-ювіляри

80 років казці Антуана де Сент-Екзюпері «Маленький принц» (1943)

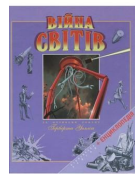
«Маленький принц» - найвідоміший твір французького письменника Антуана де Сент-Екзюпері.

«Маленький принц» посідає особливе місце в творчості письменника-льотчика. Маленька книжка, що написана незадовго до загибелі Екзюпері, зовсім не схожа на інші книжки-казки. «Дитяча» казка Екзюпері мудра і людяна. А її автор не тільки поет, але і філософ.

Опублікована в 1943 році як дитяча книжка, ця поетична казка – про мужність і просту мудрість дитячої душі, такі важливі «недитячі» поняття, як життя і смерть, любов і відповідальність, дружба і вірність. Малюнки до книги виконані самим автором, й не менш славні, ніж сама книга. Книжка присвячена Леонові Верту, другу Екзюпері.

125 років виходу окремою книгою роману
Герберта Уеллса «Війна світів» (1898)

«Війна світів» - роман, написаний Гербертом Уеллсом у 1897 році, був виданий в квітні того ж року в журналі «Pearson's magazine» і в лютому 1898 року окремою книгою. Фантастичний роман описує вторгнення прибульців (марсіян) на Землю. Сюжет був підказаний братом письменника – йому і присвячена «Війна світів». Це перший роман, який підіймає тему ворожнечі між людьми та інопланетянами.

140 років роману **Карло Коллоді**
«Пригоди Піноккіо. Історія однієї
маріонетки» (1883)

«Пригоди Піноккіо» - роман італійського письменника Карло Коллоді про пригоди ляльки на ім'я Піноккіо. У «Пригодах Піноккіо» органічно зливаються мотиви італійських народних казок та реальна дійсність. Казка написана з добрим гумором, м'якою іронією. Книга сповнена чарівності, оптимізму та дуже ніжної любові до людини.

145 років роману **Жюль Верна**
«П'ятнадцятирічний капітан» (1878)

«П'ятнадцятирічний капітан» - пригодницький роман славетного письменника Жюль Верна. Вперше опублікований у 1878 році.

У творі розповідається про Діка Сенда – мужнього, стійкого юнака, що вийшов переможцем із

численних випробувань. Письменник також виступив проти рабства чорношкірих африканців колонізаторами та їхніми ж, ворожими племенами.

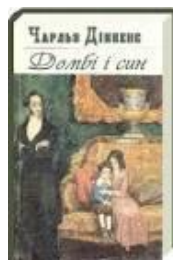

155 років роману Жюль Верн «Діти капітана Гранта» (1868)

«Діти капітана Гранта» - роман французького письменника Жюль Верна, вперше повністю опублікований у 1868 році, а частинами публікувався «Magazin d'education et de Recration» з 20 грудня 1865 р. по 5 грудня 1867 р. Це перша частина трилогії, яку продовжили романи: «Двадцять тисяч л'є під водою»; «Таємничий острів». Оповідання складається з трьох частин, в кожній з яких головні герої – у пошуках капітана Гранта – подорожують навколо землі Південною Америкою через Патагонію, Австралією і Новою Зеландією, дотримуючись 37-й паралелі південної широти.

175 років роману Чарльза Діккенса «Домбі і син» (1848)

Створений Чарлзом Діккенсом образ містера Домбі – один з найбільш яскравих і реалістичних образів англійського капіталіста, холодного дільця, який знає одне мірило вчинків і почуттів – вигоду. Лише після того, як фірма Поля Домбі терпить крах, містер Домбі переоцінює свої погляди на життя, на своє відношення до людей. Холодній грошовій атмосфері громадської

верхівки протистоять зворушлива теплота, солідарність і прямодушність бідняків, простих людей.

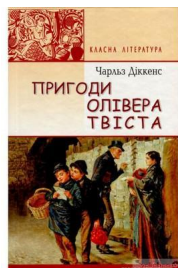

175 років роману Вільяма Теккерея «Ярмарок марносластва»(1848)

Вершиною творчості англійського письменника Вільяма Теккерея став роман «Ярмарок марносластва» («Ярмарок суєти»). Роман публікувався у сатиричному журналі «Punch» з січня 1847р. по липень 1848р. Все персонажі роману – позитивні й негативні – втягнуті, за словами автора, у «вічне коло горя й страждання». Насичений подіями та цікавими спостереженнями побуту свого часу, пройнятий іронією і сарказмом, роман зайняв почесне місце в списку шедеврів світової літератури.

185 років роману Чарльза Діккенса «Пригоди Олівера Твіста»(1838)

«Пригоди Олівера Твіста» - один з найвідоміших романів Чарльза Діккенса, в якому англійський письменник розповідає історію поневірянь хлопця-сироти Олівера Твіста, який виріс у «робітному домі» і на гіркому досвіді пізнав жорстокість буржуазного суспільства. Через весь роман проходить мотив таємниці, що надає оповіді драматизм і відтінок детективу. Твір вражає життєвою правдою і читається із захопленням.

185 років казці Ганса-Крістіана Андерсена «Стійкий олов'яний солдатик» (1838)

«Стійкий олов'яний солдатик» - перша казка Г.-К. Андерсена, що не бере за основу народний сюжет чи літературну модель; набула популярності в багатьох країнах світу. Казка розповідає про сміливого іграшкового солдатика з яким трапилось багато пригод. Цікавий сюжетний прийом: за весь час оповіді головні герої – солдатик і балерина – не мовлять ані слова й не роблять жодного самостійного руху.

205 років поемі Джорджа Гордона Байрона «Чайльд Гарольдова мандрівка» (1818)

У поемі «Чайльд Гарольдова мандрівка» знайшли відображення різні етапи мандрівки Байрона Близьким Сходом та Півднем Європи. Чайльд Гарольд – яскравий образ розчарованого молодого чоловіка, мандрівника, який сумує за крахом своїх ідеалів. Пафос поєми – у зверненні до гармонійної та цілющої природи, у прославленні народів, які б'ються за свободу батьківщини.

«Книги-ювіляри 2023 року»

Інформаційний дайджест

Відповідальна за випуск Т.М. Ключ

Комп'ютерна верстка, набір та оформлення О.В.
Дорохова
Літературні редактори Л.М. Казакова, Н.І. Шеша

Видавець та виготовлювач
КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей»
Проспект Левка Лук'яненка, 22-А, м. Чернігів, 14032

Тел. 95-19-45, 95-18-62
<http://ostrovskogo.com.ua>
mail:ostrovskogo@online.ua